
Arviointikertomus 2022

Parkanon kaupunki

Sisällysluettelo

1. Tarkastuslautakunnan toiminta	3
1.1 Kokoonpano	3
1.2 Tehtävät.....	3
1.3 Yhteys tilintarkastajaan	4
1.4 Toimintamuodot.....	4
2. Vuoden 2021 arviointikertomuksen käsittely.....	5
3. Tavoitteiden toteutuminen sekä toiminnan tuloksellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden arviointi.....	7
3.1 Strategia	7
3.2 Sopimusriidat ja sisäinen valvonta	7
3.3 Talouden seuranta	8
3.4 Sivistyspalvelut.....	8
3.5 Tekniset palvelut.....	9
3.6 Perusturva	10
3.7 Konserninohjaus ja konserniyhtiöt	10
3.8 Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	12
3.9 Muita huomioita.....	12
4. Keskeiset suositukset ja kysymykset kaupunginhallitukselle.....	13
5. Arviointikertomuksen käsittely	14

Tarkastuslautakunta

1. Tarkastuslautakunnan toiminta

1.1 Kokoonpano

Kuntalain 121.1 §:n mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Kaupunginvaltuusto on 23.8.2021 valinnut toimikaudeksi 2021-2025 tarkastuslautakuntaan seuraavat jäsenet ja varajäsenet (KV 10 §/2021). Nimen perässä on esitetty jäsenten osallistuminen arviointivuoden 2022 kokouksiin. Arviointivuoden 2022 aikana on pidetty yhteensä 13 kokousta.

Varsinaiset jäsenet

Tuominen Juha (pj)	(13)
Sälkänmäki Mira (varapj)	(12)
Kemppainen Tuomo	(12)
Kallioniemi Satu	(10)
Uotila Jyrki	(13)

Henkilökohtaiset varajäsenet

Majamaa Pentti	(0)
Pöyhölä Päivi	(0)
Runsas Pertti	(0)
Piikkilä Miia	(0)
Vahosalmi Petri	(0)

Tarkastuslautakunnan jäsenillä on ollut seuraavat ns. pysyvät esteellisyydet. Juha Tuominen on Suomen Lakitilitoimiston hallituksen puheenjohtaja. Yhtiö tekee Parkanon Vuokrakodit Oy:n sekä Parkanon Vesi Oy:n kirjanpito- ja palvelut. Satu Kallioniemi toimii Kiinteistö Oy Väistön ryhmäkodit isännöitsijänä ja hänen yrityksensä tuottaa isännöintipalvelut myös Parkanon Vuokrakodit Oy:lle (T:mi K-Service). Satu Kallioniemi toimii myös elinvoimatoimikunnan varajäsenenä.

Tarkastuslautakunnan päätökset tehdään ilman viranhaltijaesittelyä puheenjohtajan selostuksen pohjalta.

1.2 Tehtävät

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan mm. arvioida, **ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.** Tuloksellisuutta tarkastellaan laajasti toimin-

Tarkastuslautakunta

nan onnistuneisuutena, arvioiden miten hyvin kunta täyttää tehtävänsä asukkaiden palvelujen tuottajana. Lisäksi tarkastuslautakunnan tehtävänä on valvoa sidonnaisuusilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa sidonnaisuusilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Hallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta (KunL 121.5 §).

1.3 Yhteys tilintarkastajaan

Kaupunki kilpailutti tilitarkastuksen keväällä 2017 ja valtuusto valitsi uudeksi tilintarkastusyhteisöksi BDO Audiator Oy:n aikavälille 12.6.2017-2018 ja käytti sopimuksessa ollutta optiota vuosille 2019-2022. Kaupungin tilintarkastajana on toiminut tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Oy vastuullisena tilintarkastajanaan JHT Vesa Keso, joka on toiminut myös tarkastuslautakunnan sihteerinä ja pöytäkirjanpitäjänä. Konserniyhtiöitä on tarkastanut HT Iida Holopainen. Lisäksi kaupungin tarkastusryhmään on kuulunut tarkastaja Sanna Peuranen ja KHT Heidi Puputti.

1.4 Toimintamuodot

Tarkastuslautakunta on käsitellyt kokouksissaan kuntalain ja tarkastussäännön edellyttämiä asioita tilivuodelle 2022 erikseen sovitun kokousaikataulun ja työsuunnitelman mukaisesti. Kokouksissa on saatu selvityksiä johtavien viranhaltijoiden toimesta kunnan toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta sekä toiminnan tuloksellisuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta.

Arviointivuoden 2022 kokouksissa on ollut kuultavina kaupunginjohtaja, vs. kaupunginjohtaja, hallinnon asiantuntija, vt. kehitysjohtaja, tekninen johtaja, vt. hallinto- ja talousjohtaja, hallinto- ja talousjohtaja, sivistysjohtaja, vs. sivistysjohtaja, Parkanon Jäähalli Oy:n toimitusjohtaja, Kiinteistö Oy Väistön ryhmäkodit hallituksen puheenjohtaja, Parkanon Vuokrakodit Oy hallituksen puheenjohtaja, Parkanon Vuokrakodit Oy:n isännöitsijä, Kehitys-Parkki Oy, hallituksen puheenjohtaja, työllisyyskoordinaattori ja hyvinvointikoordinaattori.

Tarkastuslautakunta

Arviointityöhön liittyvänä tutustumiskäyntinä tarkastuslautakunta 12.10.2022 tutustui rakennus- ja ympäristölautakunnan alaiseen toimintaan sekä teki tutustumiskäynnin koulu- ja kulttuurikeskus Kaarnaan.

Hallintosäntö 74 §:n mukaan tilintarkastajalla ja lautakunnan määräämillä luottamushenkilöillä ja viranhaltijoilla on läsnäolovelvollisuus lautakunnan kokouksessa lautakunnan niin päättäessä.

2. Vuoden 2021 arviointikertomuksen käsittely

Vuoden 2021 arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta esitti seuraavat keskeiset havainnot ja kysymykset kaupunginhallitukselle.

- 1) Miten kaupunginhallitus aikoo parantaa sopimusriskien hallintaa ja varmistua siitä, että ulkoistuksiin, hankintoihin tai palveluostoihin liittyvät sopimukset eivät jatkossa aiheuta kaupungille olennaisia riskejä?
- 2) Miten kaupunginhallitus on varmistanut tai aikoo varmistaa, että Monetra-palvelusopimuksen seuranta on asianmukaisesti hoidettu ja sopimuksenmukaiset veloitteet tulevat Monetran osalta hoidetuksi?
- 3) Miten kaupunginhallitus varmistaa, että eri hallintokunnat saavat Monetralta oikea-aikaisesti tarvittavat tiedot talousarvioseurannan järjestämiseksi?
- 4) Miten kaupunginhallitus varmistaa sen, että kaikilla kaupungin päätöksentekuelimillä on käytössään riittävät valmisteluresurssit, erityisesti sillä itsellään?
- 5) Miten kaupunginhallitus on järjestänyt ja ohjeistanut tai aikoo järjestää ja ohjeistaa eri organisaatiotasolla noudatettavat yhtenäiset ja asianmukaiset rekrytointikäytännöt?
- 6) Miten kaupunginhallitus varmistaa ja valvoo, että kaupungin eri toiminnoissa ja toimipisteissä ylläpidetään työhyvinvointia ja varmistutaan siitä, että työ ei vaaranna terveyttä tai turvallisuutta.
- 7) Onko kaupunginhallitus varmistanut, että kaupunkia ei sido sellainen tai sellaiset sopimukset, jotka voisivat vaarantaa hyvinvointialueen käyttöön siirtyvistä rakennuksista saatavat vuokratuotot?
- 8) Näkeekö kaupunginhallitus tarpeelliseksi, että kaupungin omistamien kiinteistön vuokraamisessa noudatetaan yhdenmukaisia periaatteita ja miten kaupunginhallitus aikoo tästä varmistua?

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunginhallitus ja hallintokunnat antoivat asialliset vastaukset esitettyihin kysymyksiin ja havaintoihin.

Tarkastuslautakunta kiinnittää kuitenkin huomiota sopimushallinnon kehittämisen tarpeeseen jatkossakin. Kuluvalle tarkastuskaudella on noussut esille uusia ja merkittäviä puutteita sopimuksiin liittyvien oikeuksien ja velvoitteiden noudattamisessa.

Tarkastuslautakunta toteaa myös, että kaupungille ei ole edellekään laadittu kirjallisia vuokraustoiminnan periaatteita. Saadun selvityksen mukaa teknisessä toimessa on jo suunniteltu periaatteiden laatimista.

Tarkastuslautakunta toteaa, että rekrytointiohje on laadittu ja otettu käyttöön, samoin vuokrasopimukset hyvinvointialueen kanssa on laadittu ja vuokratuotto lähivuosille siten turvattu.

Edellisessä tarkastuskertomuksessa tarkastuslautakunta kiinnitti erityistä huomiota valmisteluresurssien puutteeseen ja odotettavissa oleviin keskeisten viranhaltijoiden irtisanoutumisiin eri syistä. Kaupunginhallitus päätti keväällä 2022 tilata FCG:tä selvityksen Parkanon kaupungin organisaation kehittämisestä ja uudistamisesta vastaamaan paremmin nykyistä ja tulevaa tarvetta.

Vuotta 2022 leimasivatkin merkittävät muutokset kaupungin ylempien viranhaltijoiden vaihtumisen myötä. Vuoden aikana pitkäaikainen kaupunginjohtaja Jari Heiniluoma siirtyi ensin kuntaliiton palvelukseen ja menehtyi myöhemmin. Kaupunginjohtajan tehtäviä hoiti ensin vs. Hannu Mars ja loppuvuonna tehtävään astui vs./vt. Aki Viitasaari. Tehtävistään irtisanoutuivat myös kehitysjohtaja, kaupunginsihteeri, tekninen johtaja sekä sivistysjohtaja. Tehtävään valittu uusi tekninen johtaja irtisanoutui 1.3.2023 alkaen. Kevään 2023 aikana avoimet virat on saatu täytettyä ja Kehitysjohtajan virka muutettiin talous- ja hallintojohtajan viraksi.

Uusien rekrytointien myötä voitaneen todeta, että henkilöstö- ja valmisteluresurssit ovat jatkossa riittävät.

Toteutuneisiin rekrytointiprosesseihin liittyen Tarkastuslautakunta kiinnitti 18.1.2023 kokouksessaan huomiota siihen, että virkoihin liittyvät rekrytointiprosessit tulisi käynnistää riittävän ajoissa.

Tarkastuslautakunta

3. Tavoitteiden toteutuminen sekä toiminnan tuloksellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden arviointi

3.1 Strategia

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 19.12.2022 kaupungin uuden strategia 2026 ja päätti samalla, että elinvoimatoimikunta seuraa mittareita ja tavoitteiden toteutumista, sekä raportoi tavoitteiden toteutumisesta valtuustolle vuosittain. Tarkastuslautakunta näkee hyvänä, että uusi strategia on saatu valmiiksi ja sen, että strategian toteutumisen seurantaan on asetettu vastuullinen taho.

Tarkastuslautakunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että strategian valmisteluprosessin viivästymisen takia uusi strategia ei ehtinyt vaikuttamaan vuoden 2023 talousarviotavoitteisiin. Edellinen strategia on ollut voimassa vuoteen 2021.

Uuden strategian toimeenpanossa on kiinnitettävä huomiota siihen, että sen tavoitteet voidaan ottaa huomioon vuoden 2024 talousarvion ja siihen sisällytettävien tavoitteiden valmistelussa.

3.2 Sopimusriidat ja sisäinen valvonta

Kihniön kunta nosti loppuvuodesta 2019 Parkanoa vastaan kanteen Pirkanmaan käräjäoikeudessa esittäen vaatimuksia osapuolten välisen sote-palvelusopimuksen perusteella. Käsittely on sittemmin siirtynyt hallinto-oikeuteen. Asian käsittely on edelleen kesken.

Tilinpäätökseen sisältyy Kihniön kuntalaisille vuoden 2022 aikana sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottamisesta syntyneitä, mutta Kihniön kunnan hyväksymättömiä kuluja 1 021 110 euroa. Kuluja ei ole kirjattu tuloksi. Lisäksi Kihniön kunta on reklamoinut Parkanon kaupungin laskuja 22 kpl, yhteensä 137 036 euroa. Pihlajalinna Oyj:n ja tämän tytäryhtiöiden laskuja oli tilinpäätös hetkellä reklamoitu yhteensä 4 kpl, summaltaan 473615,94 euroa. Laskuissa on kyse covid-19-pandemiasta syntyneitä kustannuksia ja lastensuojelun kustannuksia.

Edellisten lisäksi on tullut esille, että Parkanon kaupunki ei ole laskuttanut Kihniön kunnalta noin 2M€:lla eurolla Kihniön kunnalle kuuluviksi kirjattuja kuluja. Kihniön kunta on kiistänyt kulut.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että saatavien oikeellisuus saadaan selvitettyksi ja kaupungille kuuluvat saatavat perityksi.

Tarkastuslautakunta pitää ensiarvoisen tärkeänä selvittää miksi viimeksi mainittuja kuluja ei ole

Tarkastuslautakunta

laskutettu sopimuskumppanilta reaaliajassa ja miksi sopimuskumppanin maksuvelvollisuutta ei selvitetty silloin kun saatava ei vielä ollut merkittävä.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä myös selvittää kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen ajantasaisuus sekä laiminlyöntiin liittyvät virkavastuukysymykset.

3.3 Talouden seuranta

Tarkastusvuoden aikana saatujen, kaupungin johdon, antamien talousennusteiden näkymä heikkeni merkittävästi loppuvuonna. Tunnusluvut näyttivät lähes koko vuoden melko hyvää tai ainakin ns. nollatulosta. Tilikauden alijäämä oli kuitenkin lopulta 1,6M€. Kuntatalouteen liittyy lähes aina seikkoja, joita on vaikea ennustaa, tiettyä ennustamisen epätarkkuutta tulee siis sietää. Tarkastusvuonna saadut talousennusteet poikkesivat kuitenkin varsin merkittävästi tilikauden tuloksesta.

Tarkastuslautakunta toi esille vuoden 2021 tarkastuskertomuksessaan saamansa negatiivisen palautteen taloushallinnon ulkoistuksen osalta, koskien mm. tiedonsaannin hankaluutta. Vuoden 2022 aikana tilanne on saamamme palautteen mukaan parantanut mutta **tiedonsaannin sujuvuuteen lienee jatkossakin syytä kiinnittää huomiota.**

Talouden ennustamisen tärkeyttä korostaa myös kaupungin talouden kokoluokan supistuminen sote-uudistuksen takia. Investoinneista aiheutuvat poistot sekä rahoituskulut ovat aikaisempaaakin kovempi rasite, ja velat tulee maksaa aikaisempaa pienemmällä tuloviralla.

Asianmukainen ja olennaisesti oikean kuvan antava talouden seuranta on keskeistä luotettavan talousarvioseurannan järjestämisessä ja se luo myös pohjaa talousarvion laadinnalle.

Tarkastusvuonna talousjohtamiseen kohdistui henkilöstövaihdoksia, jotka varmaan osaltaan selittävät ennustamisen epätarkkuutta.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan talouden ennustamisen luotettavuuteen ja talousarvion toteutumien seurantaan tulee kiinnittää huomiota.

3.4 Sivistyspalvelut

Sivistyspalvelujen toiminta-ajatuksena on edistää kuntalaisten hyvinvointia laadukkaita sivistyspalveluita tuottamalla. Sivistyspalvelut mahdollistavat kaikille parkanolaisille oppimisen, itsensä toteuttamisen ja kehittämisen sekä virikkeellisen elämän. Sivistyspalvelut luovat

Tarkastuslautakunta

edellytyksiä, jotta jokainen ihminen voi elää aktiivista, luovaa ja merkityksellistä elämää. Yhteistyö, kumppanuudet sekä kuntalaisten osallisuus ovat palveluiden toteuttamisessa keskeisenä toiminta-ajatuksena.

Sivistystoimen tavoitteita ja niiden toteutumista on selvitetty varsin laajasti tilinpäätöksessä 2022. Selvityksen mukaan tavoitteet ovat toteutuneet melko hyvin.

Tarkastuslautakunta pyysi selvityksiä siitä, millä tavoin toiminnan laatua ja henkilöstön työhyvinvointia on mitattu. Saadun selvityksen mukaan opettajien työhyvinvointia on kartoitettu kehityskeskusteluissa. Kehityskeskusteluja tehdään säännöllisesti, viimeisimmät on tehty syksyllä 2022. Laadun mittaamisen osalta todettiin sivistystoimessa tehdyt erilaiset asiakastyytyväisyyskyselyt sekä kasvatuspuolella kouluterveyskyselyt ja kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen tekemät kyselyt.

Vuoden 2022 taloudellisten tavoitteiden osalta voidaan todeta, että sivistystoimessa on ylitetty valtuuston päättämä talousarvion sitovuustaso. Saadun selvityksen mukaan suurin yksittäinen syy ylitykseen ovat olleet henkilöstökulut. Sivistystoimessa vuonna 2022 noudatettiin edelleen ohjeistusta, että työstä jäädään pois pienienkin terveysoireiden takia, mikä nosti sijaistarvetta ja lisäsi näin menoja.

Talousarvio ylitys oli 453 000 euroa. **Tarkastuslautakunta suosittaa, että määrärahaylitykset tuotaisiin hyvän hallintotavan mukaisesti valtuuston päätettäväksi jo tilikaudella.**

3.5 Tekniset palvelut

Tekninen lautakunta turvaa osaltaan kaupunkielämän ja kunnallisen infra-struktuurin toiminnan perusedellytykset mm. tuottamalla kunnallisteknisiä ja kiinteistönhoitopalveluja. Lisäksi tekninen lautakunta suunnittelee ja rakentaa katuja sekä muita liikenneväyliä, yleisiä alueita sekä viheralueita ja huolehtii niiden kunnossapidosta.

Tilinpäätöksessä 2022 on esitelty varsin laajasti teknisten palveluiden tavoitteita, sitä vastoin tavoitteiden toteutumisen arviointi on osin puutteellista. **Tarkastuslautakunta suosittaa, että jatkossa tavoitteiden toteutumisen mittaamiseen ja erityisesti niiden toteutumisen kuvaamiseen kiinnitetään enemmän huomiota.**

Teknisen toimen talousarvio ylitys oli 291 000 euroa. Investointimäärärahoista toteutui 71%. Saadun selvityksen mukaan määräraha ylitys johtuu paljolti talvien runsas lumisuudesta ja siten lisääntyneistä kustannuksista.

Tarkastuslautakunta suosittaa, että määrärahaylitykset tuotaisiin hyvän hallintotavan

Tarkastuslautakunta

mukaisesti valtuuston päätettäväksi jo tilikaudella. Tarkastuslautakunta suosittelee kiinnittämään huomiota myös investointien toteuttamiseen niille suunnitellussa aikataulussa.

3.6 Perusturva

Perusturvapalveluiden toiminta-ajatuksena on ollut turvata yhteistyössä yksityisten palveluntuottajien kanssa kuntalaisille kaupungin voimavaroja vastaavat laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut niitä itse järjestämällä tai palveluja hankkimalla.

Perusturvalautakunnan ja perusturvan toimialan toiminta päättyi 31.12.2022. Pihlajalinna-ryhmittymän kanssa solmitut sosiaali- ja terveyspalveluita koskevat kokonaisulkoistussopimukset siirtyivät Pirkanmaan hyvinvointialueelle.

Tilinpäätöksessä 2022 on esitetty varsin laajasti perusturvan toimintaa ja tavoitteiden toteutumista.

Tarkastuslautakunta pyysi selvitystä 15.3.2023 kokouksessaan hyvinvointialueelle siirtymisen vaikutuksia Parkanon palveluihin ja kaupungin talouteen. Saadun selvityksen mukaan palveluiden kehityksestä tai uudistuksen vaikutuksista kaupungin talouteen on liian aikaista sanoa.

Vuoden 2022 perusturvan kustannukset kasvoivat merkittävästi, mukaan lukien Pihlajalinnalle maksetut 1,8M€:n kertakorvaukset.

Perusturvan sopimuksiin ja laskutukseen liittyviä ongelmia on tarkasteltu tarkastuskertomuksen kohdassa 3.2.

3.7 Konserninhjaus ja konserniyhtiöt

Konserninhjauksen tarkoitus on varmistaa kuntakonsernin kokonaisedun toteutuminen myös kunnan omistamien yhtiöiden toiminnassa. Tytäryhtiöiden tulee toteuttaa kunnan strategiassa sille asettamat pitkän aikavälin tavoitteet sekä kunnan talousarviossa sille asettamat lyhyen aikavälin tavoitteet.

Kaupunginhallitus toteaa tilinpäätöksessä 2022, että konserninhjausta on kehitetty ja järkevöitetty, siten että valtuusto ja kaupunginhallitus asettavat aikaisempaa selkeämmin tavoitteen konserniyhtiöille. Tämä konserniajattelun läpilyöminen on edennyt hyvin. Kaupunginhallitus toteaa myös, että Vuonna 2022 omistajaohjausta on toteutettu tiiviisti erityisesti Parkanon Vesi Oy:ssä ja Parkanon kaupungin vuokratalot Oy:ssä, Kehitys-Parkki Oy:ssä

Tarkastuslautakunta

sekä Parkanon Tuuli Oy:ssä, ja raportointia kaupunginhallitukselle myös muista konserniyhtiöistä on tiivistetty.

Tarkastuslautakunta totesi vastaavasti tarkastuskertomuksessaan vuodelta 2021, että konserniohjaus on jättevöitynyt. Tarkastuslautakunta totesi mm., että saamansa selvityksen perusteella konserniohjaus ja - valvonta on parantunut omistajaohjauksesta keväällä 2021 tehdyn arvioinnin ja sen perusteella tehtyjen toimenpiteiden myötä. Yhtenä hyvänä muutoksena tarkastuslautakunta piti kertomuksessa 2021 sitä, että konserniyhtiöiden tavoitteet asetetaan kaupungin toimesta yhtiöiden kanssa keskustellen eikä yksin yhtiöiden toimesta.

Vuonna 2022 tarkastuslautakunnan tarkastustoiminta kohdistui Parkanon Jäähalli Oy:n, Parkanon Vuokrakodit Oy:n, Kehitys-Parkki Oy:n sekä Kiinteistö Oy Väistön ryhmäkodit toimintaan. Yhtiöille asetetut tavoitteet ovat toteutuneet melko hyvin. Keskusteluissa nousi kuitenkin esille toisistaan poikkeavat kokemukset konserniohjauksen osalta.

Konserniohjauksen katsottiin toimineen hyvin ja aktiivisesti Parkanon Jäähalli Oy:n osalta. Toisaalta taas Parkanon Vuokrakodit Oy:n ja Kiinteistö Oy Väistön ryhmäkotien taholta todettiin, että kaupungin taholta tuleva konserniohjaus on ollut melko vähäistä. Konserniohjausta on saanut, jos sitä on itse pyytänyt. **Tarkastuslautakunta suosittaa, että konserniohjaukseen ja – valvontaan kiinnitetään jatkossakin huomiota.**

Kehitys-Parkin osalta todettiin, että keskustelu omistajakuntien kanssa toimii pääosin hyvin, mutta myös, että kaupungin elinkeinotoimen ja elinvoima-asioiden järjestäminen on useamman tahon harteilla. **Tässä yhteydessä Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota siihen, että elinkeinotoimen johtaminen on hajautunutta ja että kokonaisvastuu ei ole selkeä.**

Kaikkien tarkasteltujen yhtiöiden osalta voitiin kuitenkin todeta, että saadun selvityksen perusteella yhtiöille asetetut tavoitteet ovat toteutuneet melko hyvin. Tarkastuslautakunta kuitenkin totesi myös, että kaupungin talousarviossa ei ole asetettu lainkaan tavoitteita Kiinteistö Oy Väistön ryhmäkodeille ja, että talousarviossa on esitetty tytäryhteisöjen tavoitteita mutta tilinpäätöksessä on esitetty tytäryhteisöjen toimintakertomustietoja. **Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että tilinpäätöksessä tulisi selvittää tarkemmin tytäryhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutumista.**

Tarkastuslautakunta

3.8 Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Vuoden 2022 talousarvion toteutumisen osalta on huomioitava seuraavat poikkeamat muutettuun talousarvioon nähden:

- verotulot ylittivät talousarvion 1,36 milj. euroa
- valtionosuudet ylittivät talousarvion 0,5 milj. euroa
- toimintatuotot ylittivät talousarvion 3,67 milj. euroa eli 22 %
- toimintakulut 4,28 milj. euroa eli noin 7 % yli talousarvion
- toimintakate 646 000 euroa eli 1 % yli talousarvion
- rahoitustuotot ja -kulut toteutuivat talousarvion mukaisina
- poistot 227 000 euroa pienemmät kuin talousarviossa
- vuosikate noin 1,21 milj. euroa parempi kuin talousarviossa
- tilikauden tulos 1,44 milj. euroa parempi kuin talousarviossa

Suurimmat käyttötalouden valtuustotason talousarvioylitykset olivat sivistyslautakunnan 453 t€, Kihniön sote-palveluiden 318 t€ ja teknisen lautakunnan 291 t€.

Koko kaupungin toimintatuottojen talousarviototeutuma oli 122 %, toimintakulujen 107 %, verotulojen 106 % ja valtionosuuksien 102 %. Tuloslaskelman osoittama vuosikate oli 336 t€ ja tilikauden alijäämä 1,6 M€. Talousarviossa vuosikate oli -0,9 M€ ja tilikauden alijäämä -3 M€.

Taseen kertynyt ylijäämä oli 9,8 M€. Lainakanta oli 21 M€, lainat ja vuokravastuut yhteensä 31 M€ ja lainanhoitokate 0,42 sekä laskennallinen lainanhoitokate 0,17. Kaupungin omavaraisuusaste oli 46 %. Investointimenojen talousarviototeutuma oli 74 %.

Käyttötalouden kuluksi on kirjattu Pihlajalinna Oyj:n / Kolmostien Terveys Oy:n kanssa tehdyn sovintosopimuksen mukainen, vuosia 2020-2021 koskeva kertakorvaus 1 014 068 euroa. Lisäksi sovintosopimuksessa on sovittu vuodelle 2022 kohdistuvasta 835 935 euron lisälaskutuksesta. Käyttötalouden tuloihin ei ole kirjattu saatavaa Kihniön kunnalle tuotetuista ja hankituista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista, 1 021 110 euroa. Saatavasta neuvotellaan Kihniön kunnan kanssa.

3.9 Muita huomioita

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota myös siihen, että kaupunginhallituksen tulee turvata luottamushenkilöiden ja kuntalaisten riittävän tiedonsaannin julkisuuslainsäädäntö huomioiden. Tarkastuslautakunta kävi asiasta keskustelua erityisesti Pihlajalinnan kanssa tehdyn sovintosopimuksen käsittelyn yhteydessä.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslauta perehtyi tarkastuskaudella myös työllisyyskoordinaattorin toimintaan, laadittuun henkilöstöraporttiin sekä tutustui hyvinvointikoordinaattorin toimintaan.

Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota sairauspoissaolojen selkeään kasvuun ja sen vaikutukseen henkilöstökustannuksiin.

Tarkastuslautakunta on aikaisempien vuosien arviointikertomuksissa kiinnittänyt huomiota rekrytointiohjeen puuttumiseen. Tarkastuslautakunta toteaa, että rekrytointiohje on nyt otettu käyttöön.

Tarkastuslautakunta keskusteli henkilöstöhallintoon liittyvistä mittareista ja niiden hyödyntämisestä. **Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupunginhallitus käynnistää keskustelun henkilöstöön liittyvistä hallintokuntien rajat ylittävistä tavoitteista ja tavoitteiden saavuttamiseen liittyvistä tarkoituksenmukaisista raporteista ja mittareista.**

Työllisyyspalveluiden osalta Tarkastuslautakunta toteaa, että toiminta on olennaisilta osin ollut asetettujen tavoitteiden mukaista.

4. Keskeiset suositukset ja kysymykset kaupunginhallitukselle

- 1) Tarkastuslautakunta suosittaa, että määrärahaylitykset tuotaisiin hyvän hallintotavan mukaisesti valtuuston päätettäväksi jo tilikaudella.
- 2) Tarkastuslautakunta suosittaa, että suuruusluokaltaan merkittävät sopimukset hyväksyttäisiin valtuustossa (Pihlajalinnan ja kaupungin välinen sovintosopimus hyväksyttiin valtuustossa talousarviomuutoksena).
- 3) Näkeekö kaupunginhallitus tarvetta sisäisen valvonnan käytäntöjen ja ohjeistuksen parantamisessa? Ja miten se aikoo tarvittaessa niitä kehittää?
- 4) Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan talouden ennustamisen luotettavuuteen ja talousarvion toteutumien seurantaan tulee kiinnittää huomiota. Talousennusteiden tulisi antaa tilikauden aikana olennaisilta osin oikean kuvan tilikauden tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.
- 5) Kaupungin omistamien kiinteistöjen vuokraamisessa noudatettavien periaatteiden laadinta ja käyttöönotto.
- 6) Tarkastuslautakunta näkee tarpeelliseksi varmistua siitä, että kaikkien konserniyhtiöiden osalta toteutetaan aktiivista konserninohtausta ja -valvontaa.

Tarkastuslautakunta

7) Tarkastuslautakunta suosittelee, että tilinpäätöksessä kiinnitetäisiin tarkempaa huomiota tavoitteiden toteutumisen kuvaamisessa, mm. teknisen toimen ja konserniyhtiöiden osalta.

5. Arviointikertomuksen käsittely

Tarkastuslautakunta on suorittanut vuoden 2022 osalta lakisääteisen arviointitehtävänsä ja jättää tämän arviointikertomuksen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi ja pyytää kaupunginhallitukselta vastauksia edellisessä kohdassa 4. esitettyihin suosituksiin ja kysymyksiin ja lausuntoa niiden mahdollisesti edellyttämistä toimenpiteistä.

Parkanossa 25.5.2022

Juha Tuominen
puheenjohtaja

Mira Sälkänmäki
varapuheenjohtaja

Jyrki Uotila
jäsen

Satu Kallioniemi
jäsen

Tuomo Kemppainen
jäsen